

Przekład.**Konwencja Konsularna**

**między Polską a Estonją podpisana w Tallinie
dnia 11 stycznia 1924 r.**

(Ratyfikowana zgodnie z ustawą z dnia 19 maja
1925 r.—Dz. U. R. P. № 62 poz. 434).

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

MY, STANISŁAW WOJCIECHOWSKI,

PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ,

wszem wobec i każdemu z osobna, komu o tem
wiedzieć należy, wiadomem czynimy:

Dnia jedenastego stycznia tysiąc dziewięćset dwu-
dziestego czwartego roku podpisana została w Tallinie
pomiędzy Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem
Republiki Estońskiej Konwencja Konsularna o na-
stępującem brzmieniu dosłownem:

Convention Consulaire

**entre la Pologne et l'Esthonie signé à Tallin
le 11 Janvier 1924.**

AU NOM DE LA RÉPUBLIQUE DE POLOGNE

NOUS, STANISŁAW WOJCIECHOWSKI,

PRÉSIDENT DE LA RÉPUBLIQUE DE POLOGNE,

à tous ceux, qui ces présentes Lettres verront, Salut:

Une Convention Consulaire ayant été signée
à Tallinn le onze Janvier mil neuf cent vingt quatre
entre le Gouvernement de la République de Pologne
et le Gouvernement de la République d'Esthonie,
Convention, dont la teneur suit:

POLSKA

z jednej strony

i

ESTONJA

z drugiej,

La POLOGNE

d'une part,

et

L'ESTHONIE

d'autre part,

powodowane pragnieniem porozumienia się co do dopuszczania wzajemnie na swych terytorjach urzędników konsularnych, oraz ustalenia wzajemnych praw, przywilejów i prerogatyw Konsulów Generalnych, Konsulów, Wice-Konsulów i Agentów Konsularnych i określenia ich czynności, postanowili zawrzeć Konwencję Konsularną i w tym celu mianowali swymi pełnomocnikami:

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej:

Pana Tadeusza Dobrzyńskiego, Posła nadzwyczajnego i Ministra pełnomocnego w Tallinie, i

Pana Dra Karola Poznańskiego, Naczelnika Wydziału w Ministerstwie Spraw Zagranicznych.

Rząd Republiki Estońskiej:

Pana Fryderyka Akei, Ministra Spraw Zagranicznych,

którzy, po wymianie swych pełnomocnictw, uznanych za sporządzone w dobrej i należytej formie, zgodzili się na następujące postanowienia:

Artykuł pierwszy.

Są uważani jako Konsulowie i funkcjonariusze konsularni w rozumieniu Konwencji niniejszej, wszyscy urzędnicy służby konsularnej, powołani do wykonywania czynności, określonych przez odnośne przepisy konsularne Układających się Stron, to jest Konsulowie Generalni, Konsulowie, Wice-Konsulowie, Agenci Konsularni, Sekretarze i Attachés Konsularni.

Konsulowie Generalni, Konsulowie, Wice-Konsulowie i Agenci Konsularni mogą być funkcjonariuszami konsularnymi etatowymi (consules missi) lub też funkcjonariuszami honorowymi (consules electi). Postanowienia Konwencji niniejszej dotyczą tych ostatnich tylko w tej mierze, w jakiej przepisy konsularne Państwa wysyłającego upoważniają ich do wykonywania praw i pełnienia czynności, wyszczególnionych w Konwencji niniejszej.

Każda z Układających się Stron władna będzie mianować Konsulów Generalnych, Konsulów, Wice-Konsulów lub Agentów Konsularnych w portach, miastach i miejscowościach drugiej Strony.

Układające się Strony zastrzegają sobie jednak prawo wskazania miejscowości, do których dopuszczenie funkcjonariuszów konsularnych Strony uważałyby za niepożądane; rozumie się, że zastrzeżenie to nie będzie mogło być stosowane względem jednej z Układających się Stron bez jednoczesnego zastosowania do wszystkich mocarstw.

Artykuł II.

Wszędzie, gdzie w niniejszej Konwencji jest mowa o „Konsulu” rozumie się przez to Konsulów Generalnych, Konsulów i Wice-Konsulów; również tam gdzie jest mowa o „Konsulatach”—rozumie się Konsulaty Generalne, Konsulaty i Wice-Konsulaty.

désirant s'entendre sur l'admission dans leurs territoires respectifs de fonctionnaires consulaires et de déterminer les droits, privilèges et immunités réciproques des Consuls Généraux, Consuls, Vice-Consuls et Agents Consulaires, ainsi que définir leurs pouvoirs, ont résolu de conclure une Convention Consulaire et à cet effet ont nommé pour leurs Plénipotentiaires, savoir:

Le Président de la République Polonaise:

Monsieur Tadeusz Dobrzyński, Envoyé Extraordinaire et Ministre Plénipotentiaire à Tallinn,

Monsieur le Dr. Karol Poznański, Chef de Division au Ministère des Affaires Étrangères,

Le Gouvernement de la République d'Esthonie:

Monsieur Frédérick Akei, Ministre des Affaires Étrangères,

Lesquels, après s'être communiqué leurs pleins pouvoirs, trouvés en bonne et due forme, sont convenus des dispositions suivantes:

Article premier.

Sont considérés comme Consuls et fonctionnaires consulaires au sens de la présente Convention tous les fonctionnaires du service consulaire qui sont appelés à remplir des fonctions définies par les règlements consulaires des Parties respectives, c'est-à-dire les Consuls Généraux, les Consuls, les Vice-Consuls, les Agents Consulaires, les Secrétaires et les Attachés Consulaires.

Les Consuls Généraux, Consuls, Vice-Consuls et les Agents Consulaires pourront être des fonctionnaires consulaires de carrière (consules missi) ou bien des fonctionnaires ad honorem (consules electi). Les stipulations de la présente Convention ne s'appliquent à ces derniers que dans la mesure, où le règlement consulaire de l'État qui les a nommés les autorise à exercer les droits et à remplir les fonctions, énumérés dans la présente Convention.

Chacune des Parties Contractantes aura la faculté d'établir des Consuls Généraux, des Consuls, des Vice-Consuls ou des Agents Consulaires dans les ports, villes et places de l'autre Partie.

Les Parties Contractantes se réservent toutefois le droit de désigner les localités, où il ne leur conviendra pas d'admettre des fonctionnaires consulaires; cette réserve, bien entendu, ne pourra être appliquée à l'une des Parties Contractantes sans l'être également à toutes les Puissances.

Article II.

Partout où dans la présente Convention il est question de „Consul”—on entend par cela les Consuls Généraux, les Consuls et les Vice-Consuls; de même par „Consulat” on entend les Consulats Généraux, les Consulats et les Vice-Consulats,

Artykuł III.

Konsulowie będą wzajemnie przyjęci i uznani, zgodnie z przepisami i formalnościami, obowiązującymi w Państwie przyjmującym, po przedłożeniu listów komisyjnych.

Przy przedłożeniu listów komisyjnych będzie wskazany okrąg Konsulatu; wszelkie późniejsze zmiany, dotyczące tego okręgu winny być komunikowane Ministerstwu Spraw Zagranicznych drugiej Układającej się Strony.

Przyzwolenie (exequatur) dla swobodnego wykonywania ich czynności będzie doręczone Konsulom w czasie możliwie najkrótszym i bez opłat, a z chwilą okazania wspomnianego exequatur, naczelne władze ich okręgów konsularnych wydadzą niezwłocznie odpowiednie zarządzenia, aby umożliwić im wykonywanie ich obowiązków służbowych oraz korzystanie z przysługujących im przywilejów i ulg.

Przy pełnieniu swych czynności i wykonywaniu swych obowiązków urzędowych Konsulom zapewnią się najdalej idącą pomoc i życzliwe poparcie ze strony władz Państwa przyjmującego.

Artykuł IV.

Konsulowie zawodowi mają prawo mianować Agentów Konsularnych w portach, miastach i miejscowościach swych okręgów konsularnych, jednakowoż za uprzednią zgodą Ministerstwa Spraw Zagranicznych drugiej Układającej się Strony.

Agenci ci otrzymują patent wydany przez Konsula, który ich mianował i pełnią swe czynności pod kierownictwem i na odpowiedzialność tego ostatniego, oraz korzystają z prerogatyw i przywilejów ustanowionych przez niniejszą Konwencję.

Artykuł V.

W razie przeszkody, nieobecności lub śmierci Konsulów i Agentów Konsularnych, Wice-Konsulowie, Sekretarze i Attachés Konsularni będą z samego prawa dopuszczeni, w porządku wskazanym przez przepisy każdej z Układających się Stron, do czasowego pełnienia funkcji konsularnych.

Władze miejscowe winny okazywać im pomoc i opiekę, oraz zapewnić im podczas ich tymczasowego kierownictwa, korzystanie z ulg, prerogatyw, wolności i przywilejów, przyznanych na mocy niniejszej Konwencji stałym kierownikom.

Artykuł VI.

Konsulowie i Agenci Konsularni mogą umieszczać nad wejściem domu, w którym znajdują się biura Konsulatu lub Agencji Konsularnej, herb Państwa wysyłającego z napisem: „Konsulat lub Agencja Konsularna”, oraz w dniu uroczystości oficjalnych i w innych wypadkach, przewidzianych przez zwyczaj, wywieszać flagę Państwa wysyłającego na budynku, w którym mieści się Konsulat, względnie Agencja Konsularna; rozumie się, że te oznaki zewnętrzne nie mogą w żadnym wypadku być uważane jako ustanawiające prawo azylu.

Mogą oni również, z uwzględnieniem powyższego zastrzeżenia co do prawa azylu, umieścić herb

Article III.

Les Consuls seront réciproquement admis et reconnus selon les règles et formalités, établies dans les pays de leur résidence, après la présentation de leurs lettres de provision.

Lors de la présentation des lettres de provision sera indiquée la circonscription du Consulat; tout changement ultérieur relatif à cette circonscription sera communiqué au Ministère des Affaires Étrangères de l'autre Partie Contractante.

L'exequatur nécessaire pour le libre exercice de leurs fonctions sera délivré aux Consuls sans retard et sans frais, et sur la production du dit exequatur les autorités supérieures de leurs circonscriptions consulaires prendront immédiatement les mesures nécessaires pour qu'ils puissent s'acquitter des devoirs de leur charge et qu'ils soient admis à la jouissance des immunités et exemptions qui y sont attachées.

Dans l'exercice de leurs fonctions et dans l'accomplissement de leurs missions officielles les Consuls sont assurés de trouver auprès des autorités du pays de leur résidence le plus large concours et l'appui le plus bienveillant.

Article IV.

Les Consuls de carrière pourront nommer des Agents Consulaires dans les ports, villes et places de leurs circonscriptions consulaires respectives, sauf l'approbation préalable du Ministère des Affaires Étrangères de l'autre Partie Contractante. Ces Agents seront munis d'un brevet délivré par le Consul qui les aura nommés et ils exerceront leurs fonctions sous les ordres et sous la responsabilité de ce dernier et jouiront des privilèges et immunités, stipulés par la présente Convention.

Article V.

En cas d'empêchement, d'absence ou de décès des Consuls et des Agents Consulaires, les Vice-Consuls, les Secrétaires et les Attachés Consulaires seront de plein droit admis dans l'ordre prescrit par les règlements de chacune des Parties Contractantes à exercer par interim les fonctions consulaires.

Les autorités locales devront leur prêter assistance et protection et leur assurer pendant leur gestion intérimaire la jouissance des exemptions, prérogatives, immunités et privilèges, reconnus par la présente Convention aux titulaires.

Article VI.

Les Consuls et les Agents Consulaires pourront placer au dessus de la porte extérieure de la maison, où sont installés les bureaux du Consulat ou de l'Agence Consulaire, l'écusson de leur nation avec l'inscription: „Consulat ou Agence Consulaire de...”, et arborer le pavillon de leur pays sur la maison consulaire aux jours des solennités publiques, ainsi que dans d'autres circonstances d'usage; il est bien entendu que ces marques extérieures ne pourront jamais être interprétées comme constituant un droit d'asile.

Ils pourront également, sous les réserves formulées dans le présent article en ce qui concerne

i wywieszać flagę Państwa wysyłającego na łodziach i pojazdach, któremi posługiwać się będą przy wykonywaniu swych czynności urzędowych.

Artykuł VII.

Konsulowie i Agenci Konsularni każdej z Układających się Stron zwolnieni będą na terytorjum drugiej Strony od obowiązku dostarczania kwater i świadczeń dla wojska, oraz od wszelkich podatków bezpośrednich, ustanowionych przez jakąkolwiek władzę odnośnych Państw, które są podatkami osobistymi, o ile urzędnicy ci są obywatelami Państwa wysyłającego oraz o ile nie trudnią się handlem i nie wykonywują jakiegokolwiek przemysłu lub zajęcia zarobkowego; w tym ostatnim wypadku podlegać będą odnośnie do ich handlu lub przemysłu, takim samym opłatom, ciężarom i podatkom, jakim podlegają wszyscy inni.

O ile jednak chodzi o zwolnienie od podatków bezpośrednich, rozumie się, że jedynie urzędnicy konsularni zawodowi, korzystając będą z tego zwolnienia i w każdym razie nie w szerszych rozmiarach niż przedstawiciele dyplomatyczni Układających się Stron.

Przywileje i ulgi, wymienione w ustępie pierwszym niniejszego artykułu, będą również przyznane innym urzędnikom służby konsularnej, o ile są oni urzędnikami zawodowymi i są obywatelami Państwa wysyłającego.

Rozumie się, że urzędnicy konsularni nie będą zwolnieni od podatków od nieruchomości, któreby posiadali, lub od kapitałów któreby umieścili w przedsiębiorstwach handlowych lub przemysłowych w Państwie przyjmującym.

Konsulowie i Agenci Konsularni oraz urzędnicy konsularni, wymienieni w ustępie 3 niniejszego artykułu, są uprawnieni przy przesiedlaniu się na obszar drugiej Układającej się Strony do przywozu swoich ruchomości i przedmiotów gospodarstwa domowego do własnego użytku, bez opłaty celnej lub jakichkolwiek innych opłat, obciążających w danym Państwie wvóz majątku ruchomego.

Postanowienie to nie stosuje się jednak do przedmiotów spożycia.

Konsulowie, Agenci Konsularni, Sekretarze i Attachés Konsularni, o ile są obywatelami Państwa wysyłającego, nie mogą być aresztowani ani więzieni w drodze prewencyjnej, z wyjątkiem za przestępstwa, za które, według ustaw miejscowych, obowiązujących choćby w jednej dzielnicy Państwa przyjmującego, można wymierzyć karę więzienia powyżej jednego roku lub karę cięższą.

W razie aresztowania Konsula lub Agenta Konsularnego, Sekretarza lub innych urzędników konsularnych, albo postawienia ich w stan oskarżenia, Rząd Państwa, na terytorjum którego nastąpiło aresztowanie lub postawienie w stan oskarżenia, winien niezwłocznie zawiadomić o tem przedstawiciela dyplomatycznego Państwa wysyłającego.

Konsulowie, Agenci Konsularni, Sekretarze i Attachés Konsularni stale lub też w charakterze zastępców piastujący dany urząd, o ile są obywatelami

le droit d'asile, placer les armes de leur nation et arborer le pavillon de leur pays sur les bateaux et voitures qu'ils monteront dans l'exercice de leurs fonctions.

Article VII.

Les Consuls et les Agents Consulaires de chacune des Parties Contractantes jouiront dans l'autre Partie de l'exemption des logements, contributions et prestations militaires, ainsi que de toutes contributions directes, imposées par une autorité quelconque des États respectifs, qui ont le caractère d'impôts personnels, à condition qu'ils soient ressortissants de la Partie Contractante qui les a nommés et à moins qu'ils ne fassent du commerce ou qu'ils n'exercent quelque industrie ou autre profession; dans le dernier cas ils seront soumis quant à leur commerce ou leur industrie aux mêmes taxes, charges et impositions que les autres particuliers.

En tant qu'il s'agit toutefois de l'exemption des impositions directes, il est bien entendu que seuls les fonctionnaires consulaires de carrière pourront jouir de cette exemption, et en aucun cas dans une plus grande étendue que les représentants diplomatiques des Parties Contractantes.

Les privilèges et exemptions mentionnés à l'alinéa premier du présent article seront également accordés aux autres fonctionnaires du service consulaire en tant qu'ils auront le caractère des fonctionnaires de carrière et qu'ils seront ressortissants de l'État qui les a nommés.

Il est entendu qu'aucun fonctionnaire consulaire ne sera exempt des impôts sur les immeubles qu'il posséderait ou sur les capitaux qu'il aurait engagés dans des entreprises industrielles ou commerciales dans le pays, où il exerce ses fonctions.

Les Consuls et les Agents Consulaires, ainsi que les fonctionnaires consulaires mentionnés à l'alinéa 3 du présent article, seront autorisés, en se transférant sur le territoire de l'autre Partie Contractante, à faire entrer sans payer des droits de douane ou toutes autres contributions imposées par les États respectifs à l'occasion d'importation des biens meubles, leur mobilier et les ustensiles de ménage pris en usage. Cette disposition ne s'applique pas aux articles de consommation.

Les Consuls, les Agents Consulaires, les Secrétaires et les Attachés Consulaires, ressortissants de l'État qui les a nommés, ne pourront être mis en état d'arrestation ou d'emprisonnement préventif, excepté pour les infractions qui, en vertu de la législation locale d'une région quelconque du pays de la résidence, sont punissables d'une peine d'emprisonnement au-dessus d'une année ou d'une peine plus grande.

En cas d'arrestation ou de mise en accusation d'un Consul, d'un Agent Consulaire, d'un Secrétaire ou d'autres fonctionnaires consulaires, le Gouvernement de l'État sur le territoire duquel l'arrestation ou la mise en accusation a eu lieu en informera sans délai le représentant diplomatique de l'État auquel appartient le dit fonctionnaire consulaire.

Les Consuls, les Agents Consulaires, les Secrétaires et les Attachés Consulaires, titulaires ou intérimaires, ressortissants de l'État qui les a nommés,

Państwa wysyłającego, nie podlegają orzecznictwu sądów Państwa przyjmującego z tytułu swych czynności urzędowych, dokonywanych w granicach kompetencji przyznanej im przez przepisy konsularne Państwa wysyłającego.

Artykuł VIII.

Konsulowie, Agenci Konsularni, Sekretarze i Attachés Konsularni obowiązani są czynić zadość wezwaniom, wystosowanym przez sądy Państwa przyjmującego, celem przesłuchania ich w charakterze świadków, jeżeli wezwania te zostały skierowane do nich w formie pisma urzędowego i bez zagrożenia sankcjami karnymi na wypadek niestawiennictwa.

Konsulowie i Agenci Konsularni, o ile są kierownikami Konsulatów i Agencji Konsularnych i obywatelami Państwa wysyłającego, mogą jednak powołać się — jako na uprawniony powód niestawiennictwa na przeszkody spowodowane chorobą lub pilnym zajęciem służbowym, z wyjątkiem wypadków, w których zeznania ich byłyby wymagane w sprawach karnych dotyczących przestępstw, zagrożonych według ustaw miejscowych, obowiązujących choćby w jednej dzielnicy Państwa przyjmującego, karą więzienia powyżej jednego roku, lub karą cięższą.

W razie gdy z powyższych powodów Konsulowie i Agenci Konsularni nie stawiają się przed sądem, władze sądowe udadzą się do ich lokalów urzędowych lub mieszkań, aby zażądać od nich złożenia zeznań na piśmie w formie, wymaganej przez ustawy miejscowe, lub przyjąć od nich usne zeznania.

Konsulowie i Agenci Konsularni, Sekretarze i inni urzędnicy konsularni obywatele Państwa wysyłającego, mogą odmówić składania zeznań lub okazania dokumentów, znajdujących się w ich posiadaniu, zasłaniając się tajemnicą urzędową.

Jeżeli władze sądowe nie uznają za uzasadniony wyjątku lub usprawiedliwienia, przewidzianego w artykule niniejszym, winny one powstrzymać się od wszelkich środków przymusowych w stosunku do wyżej wymienionych urzędników konsularnych; wszelkie tego rodzaju wypadki winny być załatwiane w drodze dyplomatycznej.

Artykuł IX.

Archiwum Konsulatu jest zawsze nietykalne i pod żadnym pozorem władze miejscowe nie mogą przeglądać lub zatrzymywać ksiąg, papierów i innych przedmiotów do niego należących. Wymienione księgi, papiery i inne przedmioty winny zawsze mieścić się zupełnie oddzielnie od ksiąg i papierów, dotyczących handlu i przemysłu, którym mogłyby się trudnić odnośni urzędnicy konsularni, oraz od ich dokumentów prywatnych.

Lokale urzędowe Konsulatów i Agencji Konsularnych, są zawsze nietykalne. Władze miejscowe nie mogą pod żadnym pozorem, z wyjątkiem wypadków, gdy chodzi o dochodzenie z powodu przestępstwa, za które według ustaw miejscowych, obowiązujących w jednej choćby dzielnicy Państwa przyjmującego można wymierzyć karę więzienia powyżej

ne seront pas justiciables des tribunaux de l'État de leur résidence à raison des actes de leurs fonctions, accomplis par eux dans les limites des attributions qui leur sont reconnus par le règlement consulaire de leur pays.

Article VIII.

Les Consuls, les Agents Consulaires, les Secrétaires et les Attachés Consulaires devront déférer aux invitations qui leur seront adressées, sous forme de correspondance officielle et sans menace de sanctions pénales en cas de non comparution, par les tribunaux de l'État de leur résidence à l'effet de comparaître comme témoins.

Les Consuls et les Agents Consulaires, à condition qu'ils soient Chefs des Consulats et des Agences Consulaires et ressortissants de l'État qui les a nommés, pourront toutefois faire valoir comme motifs légitimes d'excuse les empêchements résultant d'une maladie ou de nécessités urgentes du service, excepté dans les cas, où leur témoignage serait requis dans les affaires pénales concernant les infractions qui, en vertu de la législation locale d'une région quelconque du pays de la résidence, sont punissables d'une peine de prison au-dessus d'une année ou d'une peine plus grande.

Dans le cas, où pour les raisons précitées les Consuls et les Agents Consulaires ne se présenteraient pas devant les Tribunaux, les autorités judiciaires se rendront à leur bureaux ou à leurs habitations, afin de leur demander une déposition par écrit sous la forme prévue par la législation du pays ou de recueillir leur témoignage.

Les Consuls, les Agents Consulaires, les Secrétaires et les autres fonctionnaires consulaires, ressortissants de l'État qui les a nommés, pourront se refuser à déposer ou à produire des documents dont ils seraient détenteurs, en opposant le secret d'État.

Au cas, où les autorités judiciaires n'admettraient pas comme fondées l'excuse et l'exception prévues par le présent article, elles devront s'abstenir de toute mesure coercitive à l'égard des fonctionnaires consulaires susnommés, toutes les difficultés de cette nature devant être réglées par la voie diplomatique.

Article IX.

Les archives consulaires seront inviolables en tout temps et les autorités locales ne pourront sous aucun prétexte visiter ou saisir les livres, les papiers et autres objets qui en feront partie. Ces livres, papiers et autres objets devront toujours être complètement séparés des livres et papiers relatifs au commerce ou à l'industrie que pourraient exercer les fonctionnaires respectifs et de leurs documents privés.

Les locaux officiels des Consulats et des Agences Consulaires seront en tout temps inviolables. Les autorités locales ne pourront sous aucun prétexte—excepté le cas, où il s'agit de poursuivre une infraction qui, en vertu de la législation locale d'une région quelconque du pays de la résidence, est punissable d'une peine d'emprisonnement au-dessus

jednego roku lub karę cięższą, — wkraczać do lokali urzędowych i w żadnym wypadku nie mogą przeglądać lub zatrzymywać papierów urzędowych, które się tam znajdują.

Rozumie się, że lokale urzędowe Konsulatów i Agencji Konsularnych nie mogą w żadnym wypadku służyć jako miejsce azylu.

Jeżeli wezwany o to ze strony miejscowej władzy sądowej lub administracyjnej Konsul lub Agent Konsularny odmówi wydania lub okazania jej posiadanych przez siebie dokumentów, przewidzianych w alinéa 4 artykułu VIII niniejszej Konwencji, władza sądowa lub administracyjna nie będzie mogła zastosować do urzędnika konsularnego żadnych środków przymusowych; tego rodzaju wypadki winny być załatwiane w drodze dyplomatycznej.

Artykuł X.

Konsulowie i Agenci Konsularni Układających się Stron mają prawo wykonywania opieki nad obywatelami Państwa wysyłającego i bronięcia na podstawie zwyczajów i prawa międzynarodowego oraz w granicach swej kompetencji wszelkich praw i interesów tych obywateli.

W tym celu mogą oni zwracać się do wszystkich władz zarówno sądowych jak i administracyjnych swego okręgu z reklamacjami z powodu jakiegokolwiek naruszenia traktatów i konwencji zawartych między obydwoma Państwami, i z powodu jakiegokolwiek nadużycia, któreby obywatelom Państwa wysyłającego dawały powód do zażaleń.

W razie nieuwzględnienia tych reklamacji przez władze miejscowe ich okręgu, mogą oni zwracać się bezpośrednio do Rządu Państwa przyjmującego jedynie w razie braku jakiegokolwiek dyplomatycznego przedstawiciela Państwa wysyłającego.

Artykuł XI.

Konsulowie, Agenci Konsularni, Sekretarze i Attachés Konsularni każdej z Układających się Stron, o ile zostali do tego upoważnieni przez władze Państwa wysyłającego, mają prawo:

- 1) przyjmować w swych biurach i na pokładach statków i okrętów narodowych wszelkiego rodzaju deklaracje od kapitanów i załogi, od pasażerów, kupców i wszelkich innych obywateli Państwa wysyłającego;
- 2) przyjmować, sporządzać i uwierzytelniać w swych biurach, w mieszkaniach stron i na pokładach statków i okrętów narodowych jednostronne akty prawne i rozporządzenia ostatniej woli obywateli Państwa wysyłającego, jak również wszelkie dwustronne akty prawne, zawierane bądź tylko pomiędzy obywatelami Państwa wysyłającego, bądź też pomiędzy obywatelami Państwa wysyłającego z jednej strony, a obywatelami Państwa przyjmującego lub Państwa trzeciego z drugiej strony;
- 3) przyjmować, sporządzać i uwierzytelniać w swych biurach i na pokładach statków i okrętów narodowych jednostronne i dwu-

d'une année ou d'une peine plus grande—pénétrer dans les locaux officiels et dans aucun cas ne pourront visiter ou saisir les papiers officiels qui s'y trouvent.

Il est bien entendu que les locaux consulaires ne pourront dans aucun cas servir de lieu d'asile.

Si un Consul ou un Agent Consulaire requis par l'autorité judiciaire ou administrative locale se dessaisit de pièces (prévues à l'alinéa 4 de l'article VIII de la présente Convention) qu'il détient ou de les produire se refuse à le faire, l'autorité judiciaire ou administrative ne pourra user à l'égard du fonctionnaire consulaire d'aucune mesure coercitive, les difficultés de cette nature devant être réglées par la voie diplomatique.

Article X.

Les Consuls et les Agents Consulaires de Parties Contractantes sont admis à protéger leurs nationaux et défendre, en vertu du droit et usages internationaux et dans les limites de leur compétence, tous les droits et intérêts des ressortissants de leurs pays.

Dans ce but ils pourront s'adresser à toutes les autorités aussi bien judiciaires qu'administratives de leur circonscription pour réclamer contre toute infraction aux traités et conventions existants entre les deux pays et contre tout abus dont leurs nationaux auraient à se plaindre. Si leurs réclamations n'étaient pas accueillies par les autorités locales de leur circonscription, ils ne pourront avoir recours directement au Gouvernement de l'État dans lequel ils résident qu'en absence de tout représentant diplomatique de leur pays.

Article XI.

Les Consuls, les Agents Consulaires, les Secrétaires et les Attachés Consulaires de chacune des Parties Contractantes, en tant qu'ils y seront autorisés par les autorités de l'État qui les a nommés, auront le droit:

- 1) de recevoir dans leur chancellerie et à bord des navires de leur nation toutes déclarations que pourront avoir à faire les capitaines, les gens de l'équipage, les passagers, les négociants, ainsi que tous autres ressortissants de leur pays;
- 2) de recevoir, dresser et légaliser dans leur chancellerie, au domicile des parties et à bord des navires de leur nation des actes juridiques unilatéraux et les dispositions testamentaires de leurs nationaux, ainsi que tous les actes juridiques bilatéraux, où figurent seulement leurs nationaux ou bien leurs nationaux et d'autres personnes, ressortissants du pays de leur résidence ou d'une tierce puissance;
- 3) de recevoir, dresser et légaliser dans leur chancellerie et à bord des navires de leur nation des actes juridiques, unilatéraux et

stronne akty prawne, w których stronami są wyłącznie obywatele Państwa przyjmującego lub Państwa trzeciego, o ile akty te dotyczą bądź praw i majątków, znajdujących się na terytorjum Państwa wysyłającego, bądź też spraw, które mają być wykonane względnie mieć skutki prawne na terytorjum Państwa, do którego należy Konsul lub Agent Konsularny sporządzający akt;

- 4) tłumaczyć i uwierzytelniać wszelkiego rodzaju akty i dokumenty, pochodzące od władz i urzędników Państwa wysyłającego lub Państwa przyjmującego; tłumaczenia te będą miały w obu Państwach tę samą moc i skutki, jak gdyby zostały sporządzone przez urzędników publicznych lub tłumaczy zaprzysiężonych tych Państw.

Rozumie się, iż powyższe przepisy nie stosują się do dwustronnych aktów prawnych, dotyczących przeniesienia prawa własności na nieruchomości lub obciążenia nieruchomości, położonych na terytorjum Państwa przyjmującego.

Odpisy, wyciągi i wypisy z aktów, sporządzonych przez Konsulów i Agentów Konsularnych na podstawie niniejszego artykułu, należycie uwierzytelnione przez wymienionych urzędników konsularnych i zaopatrzone w pieczęć Konsulatu lub Agencji Konsularnej, będą uznane zarówno wobec sądów jak i poza sądami, zarówno w jednym jak i drugim z Układających się Państw, narówni z oryginałami i będą miały ten sam charakter dokumentów autentycznych i tę samą moc dowodową, jak gdyby były sporządzone przez notariusza lub urzędnika publicznego względnie sądowego jednego lub drugiego Państwa, pod warunkiem jednak, że akty te zostały sporządzone według form, wymaganych przez ustawy Państwa wysyłającego i że następnie zostały narówni z oryginałami należycie opłacone stemplem i zarejestrowane, oraz poddane wszelkim innym formalnościom w tej dziedzinie, wymaganym przez przepisy Państwa, na terytorjum którego dany akt ma być wykonany.

W razie wątpliwości co do wiarygodności odpisu, wyciągu lub wypisu z aktu, sporządzonego w biurach odnośnych Konsulatów lub Agencji Konsularnych, nie można odmówić stronie zainteresowanej, która tego zażąda, porównania ich z oryginałami; przy zestawieniu dokumentów strona zainteresowana może być obecna, o ile uzna to za wskazane.

Artykuł XII.

Konsulowie i Agenci Konsularni każdej z Układających się Stron, o ile są do tego upoważnieni przez ustawy i przepisy swego kraju, mają prawo sporządzać akty urodzenia i akty zejścia obywateli Państwa wysyłającego.

Rozumie się, że przepis niniejszy nie zmienia w żadnej mierze przewidzianego przez ustawy miejscowe obowiązku osób zainteresowanych składania deklaracji urodzenia i śmierci przed władzami Państwa przyjmującego.

bilatéraux, où figurent seulement des ressortissants du pays de leur résidence ou d'une tierce puissance, pourvu que ces actes aient rapport à des droits et biens situés, ou à des affaires à traiter, ou qui sont destinés à produire des effets juridiques sur le territoire de la nation à laquelle appartient le Consul ou l'Agent Consulaire, par devant lequel ils seront passés;

- 4) de traduire et légaliser toute espèce d'actes et de documents émanés des autorités ou fonctionnaires de leur pays ou du pays de leur résidence; ces traductions auront dans les deux pays la même force et la même valeur que si elles eussent été faites par les fonctionnaires publics ou les interprètes jurés de ces deux pays.

Il est entendu que les stipulations ci-dessus ne seront pas applicables aux actes juridiques bilatéraux, concernant le transfert du droit de propriété ou ayant pour but de grever les immeubles situés sur les territoires de l'État de la résidence du Consul ou de l'Agent Consulaire.

Les copies, extraits et expéditions des actes, dressés en vertu du présent article par les Consuls et Agents Consulaires, dûment légalisés par lesdits fonctionnaires consulaires et scellés du sceau des Consuls ou des Agences Consulaires, feront foi, tant en justice que hors de justice, soit dans l'une, soit dans l'autre des Parties Contractantes, au même titre que les originaux et auront le même caractère d'authenticité et la même force probante que s'ils avaient été passés par devant un notaire ou un officier public de l'ordre judiciaire de l'un ou de l'autre pays, pourvu que ces actes aient été rédigés dans les formes requises par les lois de l'État auquel appartient le Consul ou l'Agent Consulaire et aient été ensuite soumises, de même que les originaux, au timbre et à l'enregistrement, ainsi qu'à toutes les autres formalités qui régissent la matière dans le pays, où l'acte doit recevoir son exécution.

Dans le cas, où un doute s'élèverait sur l'authenticité de la copie de l'extrait ou de l'expédition d'un acte dressé à la chancellerie des Consuls ou des Agences Consulaires respectifs, on ne pourra en refuser la confrontation avec l'original à l'intéressé qui en fera la demande et qui pourra assister à cette collation, s'il le juge convenable.

Article XII.

Les Consuls et les Agents Consulaires de chacune des Parties Contractantes pourront, en tant qu'ils y seront autorisés par les lois et les règlements de leur pays, dresser des actes de naissance et de décès des ressortissants de l'État qui les a nommés.

Il est bien entendu que la présente stipulation ne peut nullement altérer l'obligation imposée par les lois territoriales aux particuliers de faire des déclarations de naissance et de décès aux autorités locales.

Artykuł XIII.

Konsulowie i Agenci Konsularni każdej z Układających się Stron mają prawo, zgodnie z przepisami konsularnymi Państwa wysyłającego, wydawać paszporty i inne dokumenty osobiste, tudzież wizać paszporty, świadectwa pochodzenia towarów i inne tego rodzaju dokumenty.

Artykuł XIV.

Układające się Strony zobowiązują się wzajemnie dostarczać sobie na żądanie odpowiednio uwierzytelnione wypisy z aktów urodzenia, ślubu i zejścia, oraz z aktów uznania i uprawnienia dzieci nieslubnych i z aktów przysposobienia, dotyczących obywateli drugiej Układającej się Strony.

Wymienione wypisy będą sporządzane według form, przyjętych w każdym Państwie i doręczane za opłatą przewidzianą przez ustawy i przepisy, obowiązujące w danym Państwie, za pośrednictwem Konsulatów i Agencji Konsularnych Strony, która wystąpiła z żądaniem. Wypisy te jednak będą sporządzane i dostarczane bezpłatnie, o ile będą żądane w drodze dyplomatycznej, dla potrzeb urzędowych Układających się Stron, lub też dla osób ubogich.

Artykuł XV.

Oдноśnie do spadków, pozostawionych przez obywateli jednej z Układających się Stron na terytorjum drugiej Strony, obowiązywać będą następujące postanowienia:

- § 1. Obywatele jednej z Układających się Stron dopuszczeni będą w drugim Państwie na równi z krajowcami do spadkobrania majątku, który im przypadnie na terytorjum Strony drugiej z mocy ustawy lub rozporządzenia ostatniej woli, oraz do obejmowania majątku tego w posiadanie.
- § 2. Spadki po obywatelach polskich w Estonji oraz spadki po obywatelach estońskich w Polsce nie będą obciążone innymi ani wyższymi podatkami spadkowymi, niż spadki po krajowcach.
- § 3. Dla rozstrzygnięcia o prawach spadkowych oдноśnie do mienia ruchomego właściwymi są władze Państwa ojczystego spadkodawcy.
Za prawa spadkowe uważa się: dziedziczenie ustawowe, prawo do części obowiązkowej, dziedziczenie testamentowe, darowiznę na wypadek śmierci oraz zapis.
Jeżeli ze strony obywateli Państwa, w którym znajduje się mienie spadkowe, będą zgłoszone roszczenia do spadku ruchomego oparte na innych prawnych podstawach, oдноśnie decyzja będzie wydana przez władze tego Państwa, które zastosują ustawy w Państwie tem obowiązujące.
- § 4. We wszystkich kwestjach, dotyczących spadku nieruchomości, rozstrzygać będą władze Pań-

Article XIII.

Les Consuls et les Agents Consulaires de chacune des Parties Contractantes auront, conformément au règlement consulaire de l'État qui les a nommés, le droit de délivrer les passeports et autres documents personnels, ainsi que de viser les passeports, les certificats constatant l'origine ou la provenance des marchandises et d'autre pièces analogues.

Article XIV.

Les Parties Contractantes s'engagent réciproquement à se délivrer sur demande des expéditions dûment légalisées des actes de naissance, de mariage et de décès, des actes de reconnaissance et de légitimation d'enfants naturels, ainsi que des actes d'adoption concernant les ressortissants de l'autre Partie.

La rédaction et la communication des dites expéditions auront lieu en la forme usitée dans chaque pays, contre le paiement des taxes, prévues par les lois et règlements qui y sont en vigueur, et par l'intermédiaire des Consuls et des Agences Consulaires de la Partie Contractante qui en aurait fait la demande. La rédaction et la communication en auront, toutefois, lieu sans frais, quand les expéditions en question seront réclamées par la voie diplomatique pour les besoins officiels des Parties Contractantes ou en faveur des personnes indigentes.

Article XV.

En matière de successions, laissées par les ressortissants d'une des Parties Contractantes sur le territoire de l'autre Partie, les prescriptions suivantes seront observées:

- § 1. Les ressortissants de l'une des Parties Contractantes seront dans le territoire de l'autre admis à l'égal des nationaux à succéder aux biens qui leur seront déferés dans cet État en vertu de la loi ou du testament et d'en prendre possession.
- § 2. Les successions des Polonais en Esthonie et des Esthoniens en Pologne ne seront pas frappées de droits de mutation autres ou plus élevés que les successions des nationaux.
- § 3. Les décisions concernant les droits successoraux, quant aux biens meubles, seront de la compétence des autorités de l'État dont le défunt était ressortissant.
Seront entendu par droits successoraux: la succession ab intestat, le droit à la réserve, la succession testamentaire, la donation à cause de mort et le legs.
Dans le cas, où à l'égard de la succession mobilière seront présentées des prétentions fondées sur un autre titre juridique de la part des ressortissants de l'État, où sont situés les biens successoraux, la décision en appartiendra aux autorités de cet État qui appliqueront les lois qui y sont en vigueur.
- § 4. La décision de toutes questions relatives à la succession immobilière sera de la com-

stwa, w którym majątek nieruchomy się znajduje.

- § 5. Majątki, którei spadkodawca nie może rozporządzać na wypadek swojej śmierci (fideicomis), podlegają ustawom Państwa, w którym się znajdują.

Te same ustawy będą stosowane w zakresie ograniczeń publiczno-prawnych, którym podlega spadek lub jego części.

- § 6. Majątek spadkowy, który według ustaw ojczyistych spadkodawcy jest bezdziedziczny, podlega, jako puścizna bezdziedziczna, ustawom Państwa, w którego obrębie znajduje się w chwili śmierci spadkodawcy.

Za bezdziedziczny uważa się majątek, który według ustaw ojczyistych spadkodawcy w braku innych spadkobierców przypada z ustawy Państwu lub innym osobom prawnym.

- § 7. W wypadkach, w których—stosownie do § 3 artykułu niniejszego—władze ojczyiste spadkodawcy właściwemi są dla spraw spadkowych, władze Państwa, na obszarze którego znajduje się majątek spadkowy, postępować będą na żądanie osoby, wykazującej swe prawa spadkowe, która jest obywatelem tego ostatniego Państwa lub w Państwie tem zamieszkuje,—ze spadkiem tak, jak gdyby pozostał po własnym obywatelu; przyczem stosują ustawy ojczyiste spadkodawcy.

Jednak postępowanie to będzie stosowane tylko wtedy, jeżeli żaden z pozostałych spadkobierców należycie powiadomionych nie wniesie sprzeciwu.

- § 8. Jeżeli obywatel jednej z Układających się Stron umrze, pozostawiając spadek w całości lub w części na obszarze drugiej Strony, władze tej ostatniej ograniczą się w zasadzie do zabezpieczenia mienia należącego do spadku, oraz praw i roszczeń spadkowych własnych obywateli, mieszkańców tego Państwa i Skarbu.

- § 9. W razie otwarcia spadku, pozostawionego przez obywatela jednej z Układających się Stron na terytorjum Strony drugiej, władze miejscowe obowiązane są zawiadomić niezwłocznie o tem najbliższą władzę konsularną Państwa, którego obywatelem był zmarły; władze miejscowe udzielą równocześnie w miarę możliwości władzy Konsularnej ewentualnych wiadomości o spadkobiercach i ich miejscu pobytu, o istnieniu rozporządzenia na wypadek śmierci, jak również o środkach, jakie dla zabezpieczenia spadku zostały przez nie przedsięwzięte.

Jeżeli władza konsularna dowie się wcześniej od władz miejscowych o otwarciu spadku, winna ona w ten sam sposób zawiadomić o tem władze miejscowe.

pétence des autorités de l'État, où les biens immobiliers sont situés.

- § 5. Les biens dont le défunt n'était pas libre de disposer à cause de mort (fideicomis) seront soumis aux lois de l'État dans lequel ils sont situés.

Les mêmes lois seront applicables aux restrictions de droit public dont l'héritage ou ses parties se trouveraient être l'objet.

- § 6. Si les biens laissés par le défunt sont en vertu de ses lois nationales en deshérence, ils seront soumis, comme héritage en deshérence, aux lois de l'État sur le territoire duquel ils se trouveront au moment de la mort du de cujus.

Sont à considérer comme bien en deshérence les biens qui par effet des lois nationales du défunt, à défaut d'autres successibles reviendraient de droit soit à l'État, soit à quelque autre personne morale.

- § 7. Dans le cas, où la compétence en matière de successions est, selon le § 3 du présent article, réservée aux autorités nationales du de cujus, les autorités de l'État, où se trouvent les biens successoraux, sur la demande d'une personne ressortissant du pays ou y domiciliée, qui aura fait valoir ses droits successoraux, agiront à l'égard de la succession de la même manière, comme si elle était laissée par un national, en appliquant, toutefois, les lois du pays auquel appartenait le défunt.

Cette procédure ne sera, cependant, appliquée que dans le cas seulement, où aucun des autres héritiers dument avertis n'élève pas de protestations.

- § 8. Si un ressortissant de l'une des Parties Contractantes décède en laissant la totalité ou une partie de sa succession sur le territoire de l'autre Partie, les autorités de cette dernière se borneront en principe à assurer la conservation des biens dépendant de la succession et de sauvegarder les droits successoraux et les prétentions de ses propres ressortissants, des habitants du pays, ainsi que du fisc.

- § 9. En cas d'ouverture d'une succession, laissée par un ressortissant de l'une des Parties Contractantes sur le territoire de l'autre les autorités locales seront tenues d'en aviser immédiatement la plus proche autorité consulaire de la nation du défunt; dans la mesure du possible les autorités locales communiqueront en même temps à l'autorité consulaire les renseignements éventuels sur les personnes des héritiers et leur résidence, sur l'existence d'une disposition à cause de mort, ainsi que sur les mesures relatives à la conservation de la succession, qui ont été prises par les dites autorités.

Si c'est l'autorité consulaire qui serait d'abord informée de l'ouverture de la succession, elle en renseignera de la même façon les autorités locales.

Odnosnie do spadku ruchomego wladza Konsularna opiekuje majatek spadkowy, spisze inwentarz mienia ruchomego oraz zajmie sie zarzadem i likwidacja spadku, co jednak nie wyklucza wspoldzialania wladz miejscowych w granicach, w jakich—zgodnie z § 8 niniejszego artykulu—wladze te sa powolane do wydawania zarzadzen, zmierzajacych do zabezpieczenia roszczen i praw spadkowych.

- § 10. Wydanie mienia spadkowego nalezyte wyiegitymowanym spadkobiercom lub tez wyslanie zagranice moze nastapic dopiero po zaspokojeniu lub nalezytem zabezpieczeniu podatkow spadkowych, roszczen do spadku, oraz niepodlegajacych zakwestjonowaniu praw spadkowych obywateli Panstwa, w ktorem znajduje sie mienie spadkowe, lub osob tam zamieszkalych.

Wladza Konsularna jest jednak upowazniona pokryc zgory z masy spadkowej kosza ostatniej choroby spadkodawcy i jego pogrzebu, zastugi sluzby domowej, czynsz mieszkalny za ostatni kwartal, nalezytosci sadowe, konsularne i inne tego rodzaju, oraz, w razie koniecznej potrzeby, niezbedne kosza utrzymania rodziny zmarlego.

Jednakze, wierzyciele masy spadkowej nie moga sie sprzeciwic wydaniu mienia spadkowego, jezeli wprzeciagu 9 miesiecy od dnia smierci spadkodawcy nie beda w stanie udowodnic, ze roszczenia ich zostaly badz uznane przez spadkobiercow, badz zatwierdzone przez prawomocne orzeczenia sadowe, badz tez co najmniej prawdziowo zgloszone do wlasciwej wladzy sadowej.

- § 11. We wszystkich kwestjach, mogacych wyniknac z przypadniecia, zarzadu i likwidacji spadkow, pozostawionych przez obywateli jednej z Ukkladajacych sie Stron na obszarze Strony drugiej, wlasciwi urzednicy konsularni beda z samego prawa zastepowali nieobecnych spadkobiercow, oraz beda z urzedu uznani jako ich pelnomocnicy, bez koniecznosci udowodnienia swego charakteru przez okazanie specjalnego pelnomocnictwa, o ile spadkobiercy ci nie ustanowili innych pelnomocnikow i o ile sa oni obywatelami Panstwa wysylajacego.

Rozumie sie, ze urzednicy konsularni, uwaniani jako pelnomocnicy obywateli swojego kraju, nie moga byc w zadnym wypadku odpowiedzialni osobiscie za sprawy, dotyczace spadku.

- § 12. Urzednicy konsularni Ukkladajacych sie Stron maja wylaczne prawo sporzadzania inwentarza i wykonywania wszelkich innych czynnosci, majacych na celu zabezpieczenie i likwidowanie spadkow, pozostawionych przez

En ce qui concerne la succession mobiliere, l'autorite consulaire appoera les scelles, dressera l'inventaire des biens mobiliers et s'occupera de l'administration et de la liquidation de la succession, ce qui n'exclut pas la cooperation des autorites locales dans les limites, ou, conformement au § 8 du present article, les dites autorites sont appelees a prendre des dispositions visant la sauvegarde des pretentions et des droit successoraux.

- § 10. La delivrance des biens successoraux aux heritiers dument legitimes ou leur envoi a l'etranger n'aura lieu qu'apres que seront satisfaites ou suffisamment garantis les taxes successorales, les pretentions formulees contre les biens de la succession, ainsi que les droits successoraux incontestables des ressortissants de l'Etat, ou se trouvent les biens de la succession, et des personnes y domiciliées.

L'autorite consulaire pourra cependant payer d'avance sur la masse de l'heritage les frais de derniere maladie et d'enterrement du defunt, les salaires des domestiques, les loyers dus pour le dernier semestre, les taxes judiciaires et consulaires et autres taxes de meme nature, ainsi que, en cas de besoin urgent, les depenses necessaires d'entretien de la famille du defunt.

Toutefois, les creanciers de la succession ne pourront pas s'opposer a la delivrance des biens de succession, si dans le delai de 9 mois a partir du deces du de cujus ils n'arrivent pas a etabliir que leurs pretentions ont ete ou bien reconnues par les heritiers, ou bien approuvees par une decision judiciaire, passee en force de chose jugee, ou au moins regulierement deposees devant l'autorite judiciaire competente;

- § 11. Dans toutes les questions auxquelles pourront donner lieu la devolution, l'administration et la liquidation des successions, laissees par les rassortissants de l'une des Parties Contractantes sur le territoire de l'autre, les fonctionnaires consulaires respectifs presenteront de plein droit les heritiers absents et seront reconnus d'office comme leurs fondees de pouvoir sans qu'ils soient obliges de prouver leur mission par un mandat special, pour autant que les dits heritiers n'aient pas institue d'autres mandataires et seront ressortissants de l'Etat qui a nomme les fonctionnaires consulaires.

Il est bien entendu que les fonctionnaires consulaires etant consideres comme fondees de pouvoir de leurs nationaux ne pourront jamais etre personnellement mis en cause relativement a toute affaire concernant la succession.

- § 12. Les fonctionnaires des Parties Contractantes connaîtront exclusivement des actes d'inventaire et d'autres operations pratiquées pour la conservation et la liquidation des successions laissees par les gens de mer, les passa-

załogę okrętów i statków, pasażerów i innych podróżnych, obywateli ich kraju, zmarłych podczas podróży morskiej, bądź w porcie, bądź na lądzie, bądź też na pokładzie okrętu.

Artykuł XVI.

Konsulowie i Agenci Konsularni uprawnieni są do wykonywania opieki nad małoletnimi, umysłowo chorymi i innymi niewłasnowolnymi obywatelami Państwa wysyłającego; w tym celu wyżej wymienieni urzędnicy konsularni będą mieli prawo, w granicach ustawodawstwa miejscowego, przedsięwziąć wszelkie środki, które uznają za wskazane.

Artykuł XVII.

Konsulowie i Agenci Konsularni Ukladających się Stron uprawnieni są do udzielania wszelkiej pomocy i opieki statkom i okrętom swego Państwa, które przebywają w portach ich okręgu konsularnego.

W tym celu mogą oni udawać się osobiście lub wysyłać swoich delegatów na pokład statków handlowych i okrętów wojennych z chwilą, gdy okręty i statki te zostaną dopuszczone do swobodnego komunikowania się z lądem.

Co się tyczy statków handlowych, to mogą oni na nich przesłuchiwać kapitanów i załogę; badać papiery okrętowe; przyjmować — zgodnie z postanowieniami artykułu XI niniejszej Konwencji — zeznania o ich podróży, ich przeznaczeniu i o wydarzeniach w czasie przeprawy; mogą sporządzać wykazy ładunków i ułatwiać odprawę statków handlowych; wreszcie, mogą oni towarzyszyć kapitanowi i osobom, należącym do załogi, przy występowaniu ich przed miejscowymi sądami i urzędami administracyjnymi celem służenia im w charakterze tłumaczy i agentów w sprawach, które mieliby tam do załatwienia, lub w żądaniach, z któremi by występowali.

W portach, gdzie ma swą siedzibę Konsul lub Agent Konsularny jednej z Ukladających się Stron, funkcjonariusze miejscowych władz sądowych i administracyjnych zarówno jak i funkcjonariusze miejscowego urzędu celnego nie mogą dokonywać na statkach handlowych poszukiwań ani rewizyj, prócz zwykłych rewizyj celnych i oględzin sanitarnych, ani aresztować i zatrzymywać ani też podejmować innych czynności urzędowych, wymagających zastosowania środków przymusowych, nie zawiadomiwszy o tem uprzednio, a w wypadkach nagłych w chwili dokonywania czynności, Konsula lub Agenta Konsularnego Państwa, do którego należy statek, a to w tym celu, aby dany urzędnik konsularny mógł być obecny przy wykonywaniu tych czynności. Władze miejscowe winny również zawiadomić zawczasu Konsula lub Agenta Konsularnego, aby mógł on być obecny przy deklaracjach, składanych przez kapitanów lub załogę przed miejscowymi sądami lub urzędami administracyjnymi.

W zaproszeniu, które zostanie wystosowane w wymienionych wypadkach do Konsulów lub Agentów Konsularnych, należy wskazać ściśle godzinę, a jeżeli Konsulowie lub Agenci Konsularni nie stawią się osobiście na czas, ani nie wydelegują swego

gers et autres voyageurs de leur pays décédés pendant la traversée, soit dans le port, soit à terre, soit à bord d'un navire,

Article XVI.

Les Consuls et les Agents Consulaires seront admis à exercer la protection des enfants mineurs, des faibles d'esprit et d'autres incapables, ressortissants de l'État auquel appartiennent les dits fonctionnaires consulaires; à cet effet ces derniers auront le droit de prendre, dans les limites de la législation locale, toutes les mesures nécessaires qu'ils jugeront utiles.

Article XVII.

Les Consuls et les Agents Consulaires des Parties Contractantes auront le droit de porter tout secours et toute assistance aux navires de guerre et aux navires de commerce de leur nation séjournant dans les ports de leur circonscription consulaire.

Dans ce but ils pourront aller personnellement ou envoyer des délégués à bord des navires de guerre et des navires de commerce, de leur nation, après que ces navires auront été admis en libre pratique.

En ce qui concerne les navires de commerce, ils pourront interroger les capitaines et l'équipage, examiner les papiers du bord, recevoir, conformément aux stipulations de l'article XI de la présente Convention, les déclarations sur leur voyage, leur destination et les incidents de la traversée, dresser les manifestes et faciliter l'expédition de leurs navires de commerce, enfin accompagner les capitaines et les gens de l'équipage devant les tribunaux et dans les bureaux de l'administration du pays, pour leur servir d'interprètes et d'agents dans les affaires qu'ils auront à suivre et les demandes qu'ils auront à former.

Les fonctionnaires de l'ordre judiciaire et administratif, ainsi que les officiers et agents de la douane du pays, ne pourront — dans les ports, où réside un Consul ou Agent Consulaire de l'une des Parties Contractantes — opérer à bord des navires de commerce ni recherches, ni visites, autres que les visites ordinaires de douane et de santé, ni arrestation, emprisonnement ou autre fonction officielle nécessitant des moyens de contrainte, sans prévenir auparavant, ou, en cas d'urgence, au moment même de la perquisition, le Consul ou Agent Consulaire de la nation à laquelle le bâtiment appartient, afin qu'il puisse assister à la visite. Ils devront également donner en temps opportun au Consul ou à l'Agent Consulaire les avis nécessaires pour qu'il puisse assister aux déclarations que les capitaines et les équipages auraient à faire devant les tribunaux ou l'administration du pays.

L'invitation, qui sera adressée dans les cas précités aux Consuls ou Agents Consulaires, indiquera une heure précise, et si les Consuls ou les Agents Consulaires négligeraient de s'y rendre en personne ou de se faire représenter par un délégué, il sera procédé en leur absence. Les autorités locales com-

zastępcy, czynności takie odbęda się w jego nieobecności. Właściwe władze miejscowe winny jednak możliwie najszybciej zawiadomić Konsula lub Agentu Konsularnego o każdej rewizji i innych czynnościach urzędowych, o których mowa w poprzednim ustępie, dokonanych w jego nieobecności, oraz wskazać równocześnie powody pośpiechu; władze miejscowe winny postąpić w ten sam sposób w wypadkach, kiedy Konsul lub Agent Konsularny nie ma siedziby swej w danym porcie.

Artykuł XVIII.

We wszystkim co dotyczy policji portowej, załadowywania i wyladowywania statków handlowych oraz bezpieczeństwa towarów, mienia i bagaży, stosowane będą ustawy, dekrety i rozporządzenia miejscowe, z tym jednak warunkiem, że wszelkie przywileje i ulgi, które zostaną przyznane w danym porcie przez jedną z Układających się Stron statkom handlowym Państwa najbardziej uprzywilejowanego, będą również stosowane w tym porcie do statków drugiej Układającej się Strony.

Konsulom i Agentom Konsularnym przysługuje, w granicach przewidzianych przez ustawodawstwo Państwa wysyłającego, wyłączne prawo nadzoru nad utrzymaniem wewnętrznego porządku na pokładzie statków handlowych swego Państwa; winni oni zgodnie z ustawami Państwa wysyłającego, załatwiać sami wszelkie spory mogące wyniknąć między kapitanami, oficerami i marynarzami tych statków, w szczególności zaś takie, które dotyczą płacy i wypełniania zobowiązań wzajemnie zaciągniętych.

Interwencja władz miejscowych może mieć miejsce tylko wówczas, gdy zaszło na pokładzie statku zaburzenia mogłyby naruszyć spokój publiczny na lądzie lub porcie lub gdy osoba do załogi statku nienależąca byłaby w nich zamieszana; lecz nawet i w tym wypadku władze miejscowe winny, o ile możliwe nawet uprzednio, zawiadomić o tem właściwego Konsula lub Agentu Konsularnego.

We wszystkich innych wypadkach wspomniane powyżej władze winny ograniczyć się do udzielania Konsulom i Agentom Konsularnym, o ile oni tego zażądają, poparcia przy wykonywaniu ich czynności, w szczególności przy ujęciu i odstawieniu na pokład statku lub okrętu osób zapisanych na listę załogi lub—o ile nie są to obywatele miejscowi—przy odstawieniu ich do więzienia we wszystkich wypadkach, kiedy Konsul lub Agent Konsularny uzna to dla jakichkolwiek względów za wskazane; jeżeliby zatrzymanie miało być utrzymane w mocy, pomienieni Konsulowie i Agenci Konsularni zawiadomią o tem w drodze urzędowej i w możliwie najkrótszym czasie właściwe władze sądowe Państwa przyjmującego.

Artykuł XIX.

Konsulowie i Agenci Konsularni mogą żądać aresztowania oraz odstawienia na pokład lub odesłania do kraju ojczystego oficerów, marynarzy i inne osoby, należące w jakimkolwiek charakterze do załogi okrętów wojennych lub statków handlowych

pétentes seront toutefois tenues d'informer sans délai le Consul ou l'Agent Consulaire de toute visite ou autres fonctions officielles dont il est question dans l'alinéa précédent, opérées en leur absence, et d'indiquer en même temps les justes raisons d'urgence: elles feront de même lorsque le Consul ou l'Agent Consulaire ne réside pas dans le port.

Article XVIII.

En tout ce qui concerne la police des ports, le chargement et le déchargement des navires de commerce et la sûreté des marchandises, biens et effets, on observera les lois, ordonnances et réglemens du pays, sous la condition expresse que tout privilège et toute faveur, qui seraient accordés dans un port déterminé par l'une des Parties Contractantes aux navires marchands de la nation la plus favorisée, seront également accordés dans ce port aux navires de l'autre Partie.

Les Consuls et les Agents Consulaires, dans les limites prévues par la législation de l'État qui les a nommés, seront chargés exclusivement du maintien de l'ordre intérieur à bord des navires marchands de leur nation; ils régleront eux-mêmes, conformément aux lois de l'État qui les a nommés, les contestations de toute nature qui surviendraient entre les capitaines, les officiers et les matelots de ces navires et spécialement celles relatives à la solde et à l'accomplissement des engagements réciproquement contractés.

Les autorités locales ne pourront intervenir que lorsque les désordres survenus à bord des navires seraient de nature à troubler la tranquillité publique à terre ou dans le port, ou quand une personne ne faisant pas partie de l'équipage s'y trouverait mêlée. Même dans ce cas les autorités locales en donneront avis, si faire se pourra préalablement, au Consul ou Agent Consulaire compétent.

Dans tous les autres cas les autorités précitées se borneront à prêter leur appui aux Consuls et aux Agents Consulaires, si elles en sont requises par eux, pour leur faciliter l'accomplissement de leurs fonctions et notamment pour faire arrêter et renvoyer à bord du navire de guerre et du navire de commerce toute personne inscrite sur le rôle d'équipage, ou—s'il ne s'agit pas d'un ressortissant du pays—de la conduire en prison, chaque fois que pour un motif quelconque les dits Consuls ou Agents Consulaires le jugeront nécessaire; si l'arrestation devait être maintenue, les dits Consuls et Agents Consulaires en donneront avis dans le plus bref délai possible, par une communication officielle, aux autorités judiciaires compétentes du pays.

Article XIX.

Les Consuls et les Agents Consulaires pourront faire arrêter, ainsi que renvoyer soit à bord, soit dans leur patrie, les officiers, matelots et toute autre personne faisant partie à quel titre que ce soit des équipages des navires de guerre ou de

Państwa wysyłającego, które zbiegły na terytorjum drugiej Układającej się Strony.

W tym celu winni oni zwracać się pisemnie do właściwych władz miejscowych i wykazać na podstawie papierów okrętowych lub listy zaciągowej, lub też w razie braku tych dokumentów, na podstawie uwierzytelnionych wypisów z nich, że osoby, których wydania się domagają, należą rzeczywiście do składu załogi. W miejscowościach, w których niema Konsula ani Agenta Konsularnego, żądanie wydania może być wystosowane do władz miejscowych przez kapitana lub osobę, która sprawuje dowództwo, z zachowaniem jednak formalności, przewidzianych w niniejszym ustępie.

Wobec żądania w ten sposób uzasadnionego, władze miejscowe nie mogą odmówić wydania, z wyjątkiem wypadku, kiedy będzie przedstawiony dowód, że osoba, której wydania zażądano, jest obywatelem miejscowym, albo jeżeli osoba zbiegła dopuściła się na lądzie zbrodni lub występku; w tym ostatnim wypadku władze miejscowe mogą odroczyć wydanie, aż do czasu wydania wyroku przez sąd właściwy i całkowitego wykonania wyroku. Wyżej wymienionym urzędnikom konsularnym winna być na dno udzielona wszelka pomoc i poparcie w celu wyszukania i zatrzymania tych zbiegów, którzy na skutek pisemnego żądania i na koszt Konsulatu lub Agencji Konsularnej będą osadzeni i trzymeni w więzieniu miejscowym aż do chwili odstawienia ich z powrotem na pokład okrętu narodowego, lub też do czasu nadejścia sposobności odesłania ich do ojczyzny. Jeżeli jednak sposobność ta nie nastąpi wprzeciagu dwóch miesięcy od dnia zatrzymania, wzmiankowani zbiegowie winni być wypuszczeni na wolność, za uprzedzeniem na trzy dni naprzód uchyleniem zawiadomieniem Konsula lub Agenta Konsularnego, przyczem nie będą mogli być ponownie zatrzymani z tego samego powodu.

Układające się Strony zgadzają się, że oficerowie, marynarze i inne osoby, należące do załogi, o ile są obywatelami Państwa, na którego terytorjum zbiegli, nie podlegają przepisom niniejszego artykułu.

Artykuł XX.

Jeżeli okręt, należący do Rządu lub do obywateli jednej z Układających się Stron, ulegnie rozbiciu lub osiądzie na mieliźnie u wybrzeża drugiej Strony, władze miejscowe winny zawiadomić niezwłocznie o tym wypadku Konsula lub Agenta Konsularnego, w którego okręgu konsularnym miał miejsce wypadek.

Wszelkie czynności, związane z akcją ratowniczą okrętów wojennych i statków handlowych jednej z Układających się Stron, które ulegną rozbiciu lub osiądą na mieliźnie na wodach terytorjalnych drugiej Strony, odbywać się będą pod kierunkiem Konsulów lub Agentów Konsularnych.

Władze miejscowe obu Państw będą mogły interwenjować jedynie w celu udzielenia pomocy urzędnikom konsularnym, utrzymania porządku, zabezpieczenia interesów osób, biorących udział w akcji ratowniczej, a nienależących do załogi, oraz zapewnienia wykonania zarządzeń, dotyczących wwozu i wywozu uratowanych towarów.

commerce de leur nation, qui aurait déserté sur le territoire de l'autre Partie Contractante.

À cet effet, ils devront s'adresser par écrit aux autorités locales compétentes et justifier, en produisant les registres du bâtiment ou le rôle d'équipage, ou, à défaut de ces documents, un extrait authentique, que les personnes réclamées faisaient réellement partie de l'équipage. Dans les localités, où il n'y aurait ni Consul, ni Agent Consulaire, la demande d'extradition pourra être adressée aux autorités locales, tout en observant les formalités prescrites par le présent alinéa par le capitaine ou celui qui commande le navire.

Sur cette demande ainsi justifiée la remise des déserteurs ne pourra être refusée, excepté le cas, où il serait prouvé que la personne réclamée est un ressortissant du pays, ou quand le déserteur aurait commis quelque crime ou délit à terre; dans ce dernier cas l'autorité locale pourrait surseoir à la remise jusqu'à ce que le tribunal ait rendu sa sentence et que celle-ci ait reçu pleine et entière exécution. On donnera en outre aux dits fonctionnaires consulaires tout secours et toute assistance pour la recherche et l'arrestation de ces déserteurs qui seront conduits dans les prisons du pays et y seront détenus à la demande écrite et aux frais du Consulat ou de l'Agence Consulaire jusqu'au moment, où ils seront réintégrés à bord d'un navire national ou jusqu'à ce qu'une occasion se présente de les rapatrier. Si toutefois cette occasion ne se présentait pas dans le délai de deux mois à compter du jour de l'arrestation, moyennant un avis donné au Consul ou Agent Consulaire trois jours à l'avance, les dits déserteurs seront remis en liberté sans qu'ils puissent être arrêtés de nouveau pour la même cause.

Les Parties Contractantes conviennent que les officiers, matelots et autres personnes faisant partie de l'équipage, ressortissants du pays dans lequel ils auraient déserté, sont exceptés des stipulations du présent article.

Article XX.

Lorsqu'un navire appartenant au Gouvernement ou à des ressortissants de l'une des Parties Contractantes fera naufrage ou échouera sur le littoral de l'autre Partie, les autorités locales devront en avertir sans retard le Consul ou l'Agent Consulaire dans la circonscription duquel le sinistre aura eu lieu.

Toutes les opérations relatives au sauvetage des navires de guerre ou de commerce de l'une des Parties Contractantes qui naufrageraient ou s'échoueraient dans les eaux territoriales de l'autre, seront dirigées par les Consuls ou les Agents Consulaires.

L'intervention des autorités locales n'aura lieu dans les deux pays que pour assister les fonctionnaires consulaires, maintenir l'ordre, garantir les intérêts des sauveteurs étrangers à l'équipage et assurer l'exécution des dispositions à observer pour l'entrée et la sortie des marchandises sauvées.

W razie nieobecności i aż do chwili przybycia na miejsce Konsulów, Agentów Konsularnych lub ich przedstawicieli, miejscowe władze winny przedsięwziąć wszelkie niezbędne środki dla zaopiekowania się osobami i dla zachowania przedmiotów uratowanych z rozbicia.

Za interwencję swą w powyższych wypadkach władze miejscowe nie mogą pobierać żadnych opłat, z wyjątkiem tych, które spowodowane będą akcją ratowniczą oraz zachowaniem uratowanych przedmiotów, oraz którym w podobnych wypadkach podlegać będą okręty wojenne i statki handlowe Państwa najbardziej uprzywilejowanego.

W razie wątpliwości co do narodowości rozbitego okrętu lub statku, czynności przewidziane w niniejszym artykule należą wyłącznie do kompetencji władzy miejscowej.

Uratowane towary i przedmioty będą wolne od wszelkich opłat celnych pod warunkiem, że nie zostaną zużytkowane dla spożycia wewnątrz kraju.

Artykuł XXI.

We wszystkich wypadkach, kiedy w umowach pomiędzy armatorami, ładowcami i ubezpieczającymi, nie będzie przepisów odmiennych, awaryje, którym uległy na morzu okręty wojenne i statki handlowe Ukladających się Stron, bez względu na to czy zawinęły one do portu dobrowolnie, czy też na skutek przymusowego schronienia się, będą załatwiane przez Konsulów lub Agentów Konsularnych własnego Państwa, chyba że w sprawie tych awaryj są zainteresowani obywatele Państwa przyjmującego lub Państwa trzeciego; w tym ostatnim wypadku, o ile nie nastąpił polubowny układ, pomiędzy wszystkimi zainteresowanymi stronami, uregulowanie tych spraw należeć będzie do władz miejscowych.

Artykuł XXII.

Każda z Ukladających się Stron zobowiązuje się zapewnić ponadto drugiej Stronie w zakresie ustanawiania Konsulatów, zarówno jak i we wszystkim co dotyczy wykonywania czynności konsularnych oraz korzystania ze zwolnień, praw, przywilejów, ulg i zaszczytów, traktowanie na stopie Państwa najbardziej uprzywilejowanego. Strony zgadzają się jednak, że żadna z Ukladających się Stron nie będzie mogła powoływać się na klauzulę największego uprzywilejowania, oraz żądać dla swoich urzędników i funkcjonarjuszów konsularnych innych lub dalej idących zwolnień, praw, przywilejów, ulg i zaszczytów, niż te, które sama przyzna urzędnikom i funkcjonarjuszom konsularnym drugiej Strony.

Artykuł XXIII.

Konwencja niniejsza będzie ratyfikowana, a wymiana dokumentów ratyfikacyjnych nastąpi w Warszawie, w możliwie najkrótszym czasie. Uprawnocni się ona po upływie jednego miesiąca od dnia wymiany dokumentów ratyfikacyjnych.

Artykuł XXIV.

Konwencja niniejsza obowiązywać będzie tak długo, dopóki nie zostanie wypowiedziana przez je-

En absence et jusqu'à l'arrivée des Consuls ou des Agents Consulaires, ou de leurs délégués, les autorités locales devront prendre toutes les mesures nécessaires pour la protection des personnes et la conservation des objets qui auront été sauvés du naufrage.

L'intervention des autorités locales dans ces différents cas ne donnera lieu à la perception des frais d'aucune sorte, sauf toutefois ceux qui nécessiteront les opérations de sauvetage, ainsi que la conservation des objets sauvés, et ceux auxquels seraient soumis en pareil cas les navires de guerre ou de commerce de la nation la plus favorisée.

En cas de doute sur la nationalité des navires naufragés, les opérations mentionnées dans le présent article seront de la compétence exclusive de l'autorité locale.

Les marchandises et effets sauvés ne sont sujets au paiement d'aucun droit de douane, à moins qu'ils n'entrent dans la consommation intérieure.

Article XXI.

Toutes les fois qu'il n'y aura pas de stipulations contraires entre armateurs, chargeurs ou assureurs, les avaries que les navires de guerre ou de commerce des deux pays auraient souffertes en mer, soit qu'ils entrent dans les ports respectifs volontairement ou par relâche forcée, seront réglées par les Consuls ou les Agents Consulaires de leur nation, à moins que les ressortissants du pays, dans lequel résident les dits Consuls ou Agents Consulaires ou ceux d'une tierce puissance, ne soient intéressés dans ces avaries; dans ce dernier cas, et à défaut de compromis amiable entre toutes les parties intéressées, elles devront être réglées par les autorités locales.

Article XXII.

Chacune des Parties Contractantes s'engage à accorder en outre à l'autre Partie, en matière d'établissement consulaire comme en tout ce qui concerne l'exercice des fonctions consulaires, ainsi que la jouissance des exemptions, droits, privilèges, immunités et honneurs, le traitement de la nation la plus favorisée. Il est convenu toutefois qu'aucune des Parties Contractantes ne pourra invoquer le bénéfice résultant de la clause de la nation la plus favorisée et exiger en faveur de ses fonctionnaires et de ses employés consulaires des exemptions, droits, privilèges, immunités et honneurs autres ou plus étendus que ceux accordés par Elle-même aux fonctionnaires et aux employés consulaires de l'autre Partie.

Article XXIII.

La présente Convention sera ratifiée et les ratifications en seront échangées à Varsovie aussitôt que faire se pourra. Elle entrera en vigueur un mois après la date de l'échange des ratifications.

Article XXIV.

La présente Convention restera en vigueur aussi longtemps qu'elle ne sera pas dénoncée

dną z Układających się Stron. Skutki wypowiedzenia nastąpią dopiero po upływie terminu sześciomiesięcznego.

Na dowód czego odnośni Pełnomocnicy niniejszą Konwencję podpisali i opatrzyli swemi pieczęciami.

Sporządzono w dwóch egzemplarzach w Tallinie dnia jedenastego stycznia tysiąc dziewięćset dwudziestego czwartego roku

(—) *W. T. Dobrzyński* —) *Fr. Akef*
 (—) *Dr. Karol Poznański*

Protokół dodatkowy do Konwencji Konsularnej, zawartej między Polską i Estonją.

W uzupełnieniu artykułu XII podpisanej w dniu dzisiejszym Konwencji Konsularnej Układające się Strony postanawiają co następuje:

§ 1. O ile jedna z Układających się Stron przyzna Konsulom jakiegokolwiek trzeciego Państwa prawo udzielania ślubów obywatelom Państwa wysyłającego, oraz spisywania aktów ślubu i prowadzenia metryk małżeństw, prawo to przysługiwać będzie w tym samym zakresie Konsulom drugiej Układającej się Strony.

§ 2. Rozumie się, że uprawnienie, wynikające z § 1 niniejszego Protokołu, stosowane być może tylko pod warunkiem wzajemności.

§ 3. Protokół niniejszy stanowi część składową Konwencji Konsularnej.

Na dowód czego odnośni Pełnomocnicy Protokół niniejszy podpisali.

Tallin, dnia jedenastego stycznia tysiąc dziewięćset dwudziestego czwartego roku.

(—) *W. T. Dobrzyński* (—) *Fr. Akef*
 (—) *Dr. Karol Poznański*

Zaznajomiwszy się z powyższą Konwencją, uznaliśmy ją i uznajemy za słuszną zarówno w całości, jak i każde z zawartych w niej postanowień; oświadczamy, że jest przyjęta, ratyfikowana i zatwierdzona i przyrzekamy, że będzie niezmiennie zachowana

Na dowód czego wydaliśmy akt niniejszy, opatrzone pieczęcią Rzeczypospolitej Polskiej.

W Warszawie, dn. 26 listopada 1925 r.

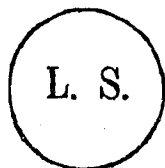
(—) *S. Wojciechowski*

Przez Prezydenta Rzeczypospolitej
 Prezes Rady Ministrów

i

Minister Spraw Zagranicznych:

(—) *Al. Skrzyński*

par une des Parties Contractantes. Cette dénonciation ne devra produire ses effets qu'après l'expiration d'un délai de six mois.

En foi de quoi les Plénipotentiaires respectifs ont signé la présente Convention et y ont apposé leurs sceaux.

Fait en double exemplaire à Tallinn, le onze janvier mil neuf cent vingt quatre.

(—) *W. T. Dobrzyński* (—) *Fr. Akef*
 (—) *Dr. Karol Poznański*

Protocole additionnel à la Convention consulaire conclue entre la Pologne et l'Esthonie.

Pour suppléer à l'article XII de la Convention Consulaire signée ce jour, les Parties Contractantes décident ce qui suit:

§ 1. Dans le cas, où une des Parties Contractantes accorderait aux Consuls d'une tierce Puissance quelconque le droit de procéder au mariage des ressortissants de l'État auquel appartiennent les dits fonctionnaires, ainsi que de dresser les actes de mariage et de tenir les registres de mariage, les Consuls de l'autre Partie Contractante jouiront de ce droit dans la même étendue.

§ 2. Il est entendu que le droit résultant du § 1 du présent Protocole ne saurait être appliqué qu'à titre de réciprocité.

§ 3. Le Présent Protocole fait partie intégrale de la Convention Consulaire.

En foi de quoi les Plénipotentiaires respectifs ont signé le présent Protocole.

Tallinn, le onze janvier mil neuf cent vingt quatre.

(—) *W. T. Dobrzyński* (—) *Fr. Akef*
 (—) *Dr. Karol Poznański*

Après avoir vu et examiné ladite Convention, Nous l'avons approuvée et approuvons en toutes et chacune des dispositions qui y sont contenues; déclarons qu'elle est acceptée, ratifiée et confirmée et promettons qu'elle sera inviolablement observée.

En Foi de Quoi, Nous avons donné les présentes, revêtues du Sceau de la République.

À Varsovie, le 26 novembre 1925.

(—) *S. Wojciechowski*

Par le Président de la République
 Le Président du Conseil des Ministres

et

Le Ministre des Affaires Étrangères

(—) *Al. Skrzyński*

